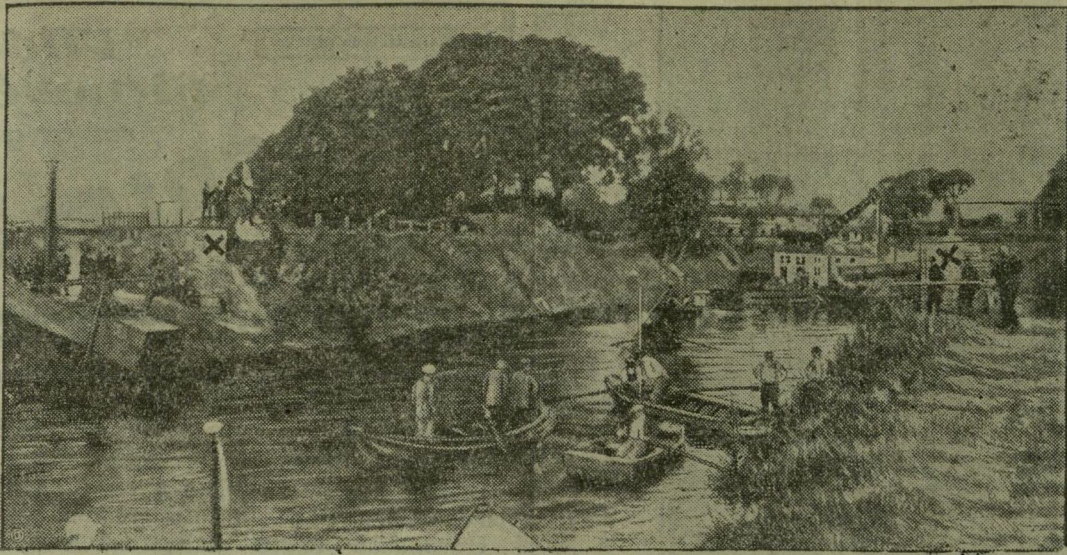

A koblenz melletti szerencsétlenség

Képünk a szerencsétlenség színhelyén a mentési munkát ábrázolja. A két kereszt a leszakadt híd két pillérének helyét jelzi.

„Hátunkra akasztjuk a diplománkat és ráírjuk, hogy: éljen a kulturfölény!”

(A Délmagyarország munkatársától.) Néhány héttel ezelőtt ismerkedtem meg velük. Az egyik ismerősöm fiát avatták doktorrá a szegedi egyetemen. Ők is ott voltak az aulában, kettő az avatandók között, a harmadik pedig hátul, a hozzátartozók, rokonok, barátok és érdeklődők soraiban. Az egyiket summa cum laude avatták a jog- és államtudományok doktorává, a másikat ugyanígy avatták a filozófiai kar doktorává, a harmadiknak, aki a közönség számát szaporította, már zsebében volt akkor a gépészmérnöki diploma, szintén kitüntetéssel szerezte meg. Ismerősöm fia hozta az avatás után vendégül asztalunkhoz a három fiatalembert, a három elválhatatlan jóbarátot. Akkor csak annyit tudtam meg róluk, hogy huszonhárom évesek mind a hárman, gyermekkoruk óta jóbarátok, együtt végezték el a gimnáziumot, együtt kerültek az egyetemre, kettő a szegedi egyetemnek lett a hallgatója, a harmadik fölment Pestre, a műegyetemre, mert a mérnöki pályához volt kedve. Mind a hárman szegények voltak, akik alig kaphattak hazulról valami támogatást, dolgoztak, tanítottak, pénzt kerestek és a pihenés óráiban tanultak. Valami — ma már szinte ismeretlen — ambíció tüzelte őket, acélozta állandóan akaratukat. Akkor még hittek abban és hittek hosszú, vergődéses esztendőkön keresztül, hogy gyakorlati haszna, eredménye is lesz ennek a munkának. Ismerősöm fia más életet élt és más szemmel nézett a világra. Az ő apja jó módú ember, birtoka, vállalata van, fiának jövőjét biztosíthatja saját hatáskörében is. Az ő számára tehát gyakorlati szempontból nem sokat jelentett a jogtudori oklevél, legfeljebb a politikai érvényesülés lehetőségét.

Az avatás utáni sörözés óta nem találkoztam a három fiatalemberrel, nem is gondoltam rájuk és most, hogy a véletlen ismét eléem hozta őket, már alig ismertem meg őket. Ott álltak kopott, gyűrött, szegényes ruhában a Tisza partján. Rákönyököltek a Tisza-part körkörülatjára és a perzselő napfényözönben mozdulatlan arccal, kifejezéstelen tekintettel bámulták a Tiszát, nézték a sűrűn rajzó csónakokat, hallgatták a lubickolók vidám lár-máját.

Olyan furcsák, idegenek voltak ott az izzó parton, annyira különváltak az egész környezettől, hogy mindenki megnézte őket, aki elment mellettük. Így ismertem meg én is őket. Odamentem hozzájuk, rájuk köszöntem, érdeklődtem foglalatuk iránt. A beszélgetés lassan, vontatottan indult, a fiúk kurtán, kedvetlenül feleltek kérdéseimre, de később belemelegedtek. Kiválasztottuk a Stefánia leghűvösebb padját, ott leültünk mind a négyen.

Ez a pad hirtelen nőni, magasodni kezdett és lassankint ügyézi pulpituussá alakult át, amelyről súlyos vádbeszéd hangzott el a mai magyar élet és ennek az életnek kérlelhetetlen rendezője, a mai rendszer ellen.

Leginkább a jog- és államtudományok doktora beszélt, a másik kettő csak ritkán szólt bele néhány keserű megjegyzéssel, kiegészítő mellékmonddal.

Ugy kezdődött, hogy külön-külön megkérdeztem őket, mihez fognak vadonatúj diplomájukkal:

— Nem tudom, — vont vállat a filozopter.
— Fogalmunk sincs róla, — nézett le a földre a jogász.

— Elmegyünk Budapestre, villamoskalauznak, — fordította félre a fejét a mérnök.

Rövid szünet következett, majd a jogász szólalt meg ismét és halkán, szakadozott mondatokban, akadozva elmondta azt a bizonyos vádbeszédet.

— Ne tessék azt hinni, hogy tréfálunk, amikor ilyen válaszokat adunk kérdésére. A dolog tényleg úgy áll, hogy nem igen akad más lehetőség számunkra, mint elmenni Pestre, villamoskalauznak, vagy hordárnak, vagy cipőtisztítóknak, vagy kifutónak, vagy bolti-szolgának, ha ugyan a mai nagy munkanélküliség idején kaphatunk, szerezhetünk ilyesfajta állást is. Avatásunk óta mást sem teszünk mint ezen a problémán törjünk a fejünket, azon töprengünk a tétlen napok minden órájában, hogy mihez fogjunk diplománkkal. Az avatásig nem gondoltunk rá. Hogy miért, azt magam sem tudom, de valahogy azt hitük, hogy a diploma utlevelet jelent majd a boldogulás, a munka országába. Amikor azután kezünkben volt, megtudtuk, hogy érvénytelen az utlevél, nem érünk el vele semmit, mert az egész országban nincs hely a számunkra, az országnak nincsen szüksége a mi munkakedvünkre, tudásunkra, tehetségünkre, sőt még fizikai erőnkre sem. Tizenhat-tizenhét évig tanultunk, hittünk abban, hogy ez a tanulás biztosítja majd számunkra az élet lehetőségét, vakok voltunk és süketek, bolond idealisták, hívő szamarak. Most berámáztathatjuk a diplománkat. Pedig megpróbáltunk mindent. A »gépészmérnök ur«

benyújtotta kérvényét minden valamire való gyárhoz, megírta ezekben a kérvényekben, hogy diplomáját kitüntetéssel szerezte meg és megírta azt is, hogy nem kíván sokat, csak annyit, amennyi a mindennapi kenyér és a hónapos szoba biztosításához szükséges. Meg-elégszik annyival, amennyit egy négy középiskolás irnok kap az államtól, vagy a várostól, mert bizik abban, hogy néhány év múlva hasznos munkása lesz a vállalatnak, amelynek szolgálatába szegődött és hasznosságát majd honorálni fogják. A legtöbb vállalat nem is válaszolt a jelentkezésre, amelyik pedig válaszolt, az sajnálattal közölte, hogy ezidőszent nincs üresedés, de előjegyzésbe vették stb. stb.

— A »tanár ur« a kultuszminisztériumot ostromolta meg kérvényeivel. Az ő helyzete még nehezebb, mert diplomája tulajdonképpen csak féldiploma, le kellene szolgálnia valamelyik középiskolában a gyakorlati éveket. Kérvényében ilyen gyakorlati helyet kért. De a válasz az volt, hogy nincs hely sehol, minden állás be van töltve, majd ha lesz valahol üresedés, folyamodjon ismét.

— Az én jog- és államtudományi diplomám is féldiploma csak. Eredetileg az volt a tervem, hogy bíró leszek. A gyakorlati esztendőket azonban el kell tölteni valahol, be kell jegyeztetnem magam a kamarához, a kamara pedig csak úgy jegyez be, ha valahol tényleg jelölt vagyok. Folyamodtam az összes táblák elnökeihez a gyakornoki, a jegyzői kinevezésért. Engem is előjegyzésbe vettek, vagy pedig azt válaszolták, hogy nincs üres jegyzői állás. Valaki megsugta, hogy protekció kellene, valami jó, hatalmas protekció, akkor talán kineveznének. Dehát nekem nincsen protektorom, szegény apám vidéki iparos, aki talán nem is látott még eleven és aktív méltóságos, vagy kegyelmes urat. Most megtehetném, hogy elmenjek valamelyik ügyvédi irodába jelöltnek, bojtárnak. A kezdő jelöltek legjobb esetben negyven pengő havi fizetést kapnak. Ezért a pénzért még szobát sem bérelhetek magamnak. Hol van azután a koszt, a ruha, mert rongyokban nem lehet bírósági tárgyalásokra járni.

— Hát tessék megmondani, mihez fogjunk vadonatúj diplománkkal?

A kérdés most hozzám szólt, de én bizony nem tudtam válaszolni rá. Gondoltam ugyan néhány szépen hangzó frázisra, a hitre, a kitartásra, a bizalomra, de amikor ránéztem a három gyerekember sápadt arcára, elment a kedvem, hogy alkalmazzam is ezeket az üresen gongó, értelmetlen frázisokat.

Ismét hosszú szünet támadt, a nagy kánikulai csend ránk borult és a lankadt lombokon keresztül bágyadtan szívárgott át a kavicsos utra a napfény.

— Elmegyünk villamoskalauznak, — mondta halk, színtelen hangon a »mérnök ur«.

— Más megoldás nincs, — tette hozzá a »tanár ur«.

— Csináltatunk sárgarézből névjegyet, hogy dr. X. Y., azt elől akasztjuk a nyakunkba, hátunkra pedig berámáztott diplománkat lógatjuk és ráírjuk piros plajbásszal, hogy »éljen a kulturfölény!« — mondta a jog- és államtudományok doktora.

Nem tudtam nevetni ezen a tréfán, de nem nevetett rajta más sem.

— Villamoskalauznak? — kérdezte később a mérnök ur, — honnan tudjátok, hogy felvesznek bennünket, hiszen a villamoskalauzok piacán is nagy a kínálat.

Ismét sokáig hallgattunk. Nem tudtam szólni egy szót sem, szégyenkezve, zavartan bucsuztam el tőlük később. Ők ott maradtak dermedten, mozdulatlanul, némán a padon.

Magyar László.

Magyar ember magyar kerékpáron jár.

A „Csepel” kerékpár a magyar ipar diadala, olcsó, jó, megbízható.

Első kézből, magától a gyártól, tehát gyári áron vásárolhatja a főleraktnál

Tisza Lajos körút 42/a.

Délmagyarország legnagyobb magyar kerékpárraktára.

379